

ความก้าวหน้าของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี

The Progress of Internal Curriculum Quality Assurance of

Sirindhorn College of Public Health, Suphanburi

ศักดิ์กร สุวรรณเจริญ¹, สุวัฒนา เกิดม่วง², ธาณินทร์ สุธีประเสริฐ³, สุนิสา จันทร์แสง⁴,
วัชรินทร์ โกมลมาลัย⁵

Sakdikorn Suwancharoen¹, Suwattana Kerdmuang², Tanin Suteeprasert³, Sunisa Chansaeng⁴,
Watcharin Komolmalai⁵

¹วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี

²⁻⁵วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพัฒนาการครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มและความก้าวหน้าของผลการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร และปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2555 และ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 ถึง 2559 เก็บรวบรวมข้อมูลจากผลการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรจากคณะกรรมการของสถาบันพระบรมราชชนก ที่เข้าตรวจประเมินคุณภาพในปีการศึกษา 2557 และ 2559 และจากสถาบันวิชาการสาธารณสุขเทคโนโลยีทางการแพทย์ ในปีการศึกษา 2558 วิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 6 องค์ประกอบ 14 ตัวบ่งชี้ ครอบคลุมทั้งด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลลัพธ์ โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของผลการประเมินด้วยสถิติ Mann-Whitney Rank Sum Test และวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่ามีแนวโน้มผลการดำเนินงานทั้ง 6 องค์ประกอบ ในภาพรวมที่ดีขึ้นระหว่างปีการศึกษา 2557 ถึง 2559 (ผลคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.04 3.20 และ 3.40 ตามลำดับ) สำหรับตัวบ่งชี้ที่ 1.1 พบว่า หลักสูตรได้มาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 และ 2558 โดยในปีการศึกษา 2557 และ 2559 พบความแตกต่างของผลการประเมินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) เมื่อพิจารณาด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลลัพธ์ พบว่าผลคะแนนด้านปัจจัยนำเข้า (ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ที่ 3.1 3.2 3.3 4.1 4.2 4.3 และ 5.1) มีแนวโน้มที่ดีขึ้นระหว่างปีการศึกษา 2557 ถึง 2559 โดยมีคะแนนเท่ากับ 2.85 3.10 และ 3.25 ตามลำดับ ด้านกระบวนการ (ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ที่ 5.2 5.3 5.4 และ 6.1) มีแนวโน้มลดลงในปีการศึกษา 2558 และพัฒนาขึ้นในปีการศึกษา 2559 โดยมีคะแนนเท่ากับ 3.50 3.13 และ 3.44 ตามลำดับ และด้านผลลัพธ์ (ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ที่ 2.1 และ 2.2) ยังไม่สามารถบอกแนวโน้มได้ เนื่องจากมีบัณฑิตจบในหลักสูตร ในปีการศึกษา 2558 เป็นปีแรก ปัจจัยที่ส่งผลให้คะแนนการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของหลักสูตรมีแนวโน้มที่ดีขึ้น คือ 1) การดำเนินงานตามวงจร PDCA 2) การทบทวนกระบวนการ จากผลการประเมินของคณะกรรมการและการดำเนินงานเพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพและสรุป ติดตาม ประเมินผลเป็นระยะ 3) การพัฒนาศักยภาพอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร 4) การบูรณาการงานประกัน

คุณภาพการศึกษากับงานบริหารหลักสูตรหรืองานประจำ และ 5) การจัดการความรู้เรื่องการพัฒนาระบบและกลไก การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ามีผลการดำเนินงานที่ก้าวหน้า ขึ้นตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 ถึง 2559 ซึ่งสามารถนำไปจัดทำแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ภายในระดับหลักสูตร และนำไปวางแผน ปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานต่อไป

คำสำคัญ : การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้

Abstract

The trend research has objectives to analyze trends and report progress of the implementation based on the results of the internal curriculum quality assurance and factors affecting the internal curriculum quality assurance of Bachelor of Public Health program (new curriculum B.E. 2555 and revised curriculum B.E. 2559), academic year 2014–2016. The results of the curriculum quality assurance of Praboromarajchanok Institute for Health Workforce Development in 2014 and 2016 and those from Institute of Medical and Public Health Technology in 2015 were collected. The data from 6 components and 14 indicators including input, process, and output were analyzed and compared by the Mann–Whitney Rank Sum Test. The data from the related documents was processed through the content analysis method.

The results of the curriculum quality assurance revealed tendency of an improved performance during the academic year of 2014–2016 (with the average scores of 3.04, 3.20, and 3.40 respectively). For the indicator 1.1, it was found that the curriculum was standardized according to the criteria under the Bachelor's degree program in B.E. 2548 and 2558. The results showed difference with statistical significance ($p < 0.5$) in the academic year of 2014 and 2016. Considering the input, process, and output yielded that the input (indicators 3.1, 3.2, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3, and 5.1) improve during the academic year 2014 – 2016 was identified with the scores 2.85, 3.10, and 3.25 respectively. The process (indicators 5.2, 5.3, 5.4, and 6.1) were likely to decline in the academic year 2015 and develop in the academic year 2516 with scores of 3.50, 3.13, and 3.44 respectively. In terms of the output (indicators 2.1 and 2.2), the tendency cannot be predicted because there was only 1 class of the graduates from the Bachelor of Public Health program (revised curriculum B.E.2555) in the academic year 2015. The factors affecting the scores of the internal curriculum quality assurance included 1) implementation based on PDCA process; 2) management review based on the results from the committees and the implementation of the improvement plan and consistent summaries, follow-ups and evaluations; 3) capabilities improvement for the curriculum endorsers; and 4) integration of quality assurance with curriculum management or routine tasks; 5) knowledge management of how to improve the system and mechanism of the internal curriculum quality assurance. The results from the studies yielded an improved performance from the academic year of 2014 to 2016 which could be applied as the guidelines for implementing the internal curriculum quality assurance, planning and improving the performance in the following academic year.

Keywords : Internal education quality assurance, Curriculum quality assurance, Curriculum components, Indicators

ความสำคัญและปัญหา

การประกันคุณภาพการศึกษาตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา โดยมีการจัดทำรายงานประเมินคุณภาพภายในเสนอต่อสถาบัน หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในได้มีการปรับปรุงมาอย่างต่อเนื่องตามระบบการพัฒนาของสถาบันการศึกษาตามความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี สภาพสังคม เศรษฐกิจ ความรู้และทักษะในอนาคตที่ตลาดแรงงานต้องการ และพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2557)

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 3 ระดับ คือ ระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบันจะเห็นได้ว่าทิศทางการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเน้นการประกันคุณภาพที่ต้องดำเนินการถึงระดับหลักสูตรซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่ทำหยาบมาก โดยให้มีการดำเนินงานบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษา โดยพิจารณาองค์ประกอบที่สำคัญ จำนวน 6 องค์ประกอบ คือ การกำกับมาตรฐาน บัณฑิต นักศึกษา อาจารย์ หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อให้สามารถผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2557; สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา, 2560) ซึ่งจุดมุ่งหมายสำคัญของการประกันคุณภาพ คือ บริหารหลักสูตรให้มีคุณภาพเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพสูงสุด เพราะหลักสูตรถือเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาเนื่องจากมีผลต่อคุณภาพของนักศึกษาโดยตรง จึงทำให้วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุขทุกแห่งต้องดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับหลักสูตร ให้สอดคล้องกับคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของหลักสูตรและวิทยาลัยให้มีมาตรฐาน ตลอดจนสามารถเทียบเคียงกับสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ในประเทศไทยได้อย่างมีศักดิ์ศรี และคาดหวังให้สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้อีกด้วย

หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี จึงได้พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพแต่ละองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ให้สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 และ พ.ศ. 2558 ที่กำหนดไว้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาความก้าวหน้าของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อเป็นหลักประกันแก่ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนให้มีความมั่นใจว่าสามารถให้ผลผลิตทางการศึกษาสาธารณสุขที่มีคุณภาพได้ ซึ่งสิ่งที่สนับสนุนความสำเร็จก็คือ ผลประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน (ปரிฉัตร จันทน์นวล และธีระวัฒน์ จันทิก, 2558)

หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตได้รับการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2555 และหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 ถึง 2559 จากคณะกรรมการผู้ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรของสถาบันพระบรมราชชนกและจากสถาบันวิชาการสาธารณสุขเทคโนโลยีทางการแพทย์ มีผลคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.04 3.20 และ 3.40 ตามลำดับ ถือว่ามีแนวโน้มผลการดำเนินงานที่ดีขึ้นซึ่งมีผลผ่านการประเมินอยู่ในระดับที่ดี (คณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ปีการศึกษา 2557 และ 2559 สถาบันพระบรมราชชนก, 2557 และ 2559; คณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ปีการศึกษา 2558 สถาบันวิชาการสาธารณสุขเทคโนโลยีทางการแพทย์, 2558)

จากเหตุผลดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความก้าวหน้าของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี และวิเคราะห์ปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลให้คะแนนการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี มีความก้าวหน้าที่ดีอย่างต่อเนื่องและสามารถผ่านการประเมินในระดับดี เพื่อนำมาข้อมูลมาประกอบการพิจารณากำหนดรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับหลักสูตรสามารถนำไปจัดทำแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในระดับหลักสูตรและนำไปวางแผนปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานในปีการศึกษาต่อไป รวมทั้งเกิดประโยชน์แก่หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรอื่น ๆ ที่มีบริบทคล้ายกัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ความก้าวหน้าผลการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 ถึง 2559
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ทำให้มีผลคะแนนที่ดีอย่างต่อเนื่องและสามารถผ่านการประเมินในระดับดี

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในครั้งนี้ใช้แนวคิด หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) แนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษา 2) การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 และ พ.ศ. 2558 จำนวน 6 องค์ประกอบ 14 ตัวบ่งชี้ ครอบคลุมทั้งด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ 3) แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีเชิงระบบ และ 4) แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

คือ รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 ถึง 2559 ที่ได้รับการตรวจประเมิน จากคณะกรรมการของสถาบันพระบรมราชชนก เข้าตรวจประเมินคุณภาพในปีการศึกษา 2557 และ 2559 และจากสถาบันวิชาการสาธารณสุขเทคโนโลยีทางการแพทย์ ในปีการศึกษา 2558 ที่รายงานครอบคลุมผลการค้นพบจากการตรวจเอกสารหลักฐาน ผลจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร นักศึกษา บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต

ตัวแปรที่ศึกษา

ผลคะแนนการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 ถึง 2559 จำนวน 6 องค์ประกอบ 14 ตัวบ่งชี้

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพัฒนาการ (Trend research)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบวิเคราะห์รายงานคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร เป็นแบบ Check list และเติมข้อมูลที่ค้นพบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร ได้แก่ รายงานการประเมินตนเอง รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร รวมถึงเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ครอบคลุมถึงผลจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร นักศึกษา บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต ของหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 จนถึง 2559

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างของผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 จนถึง 2559 ด้วยสถิติ Mann-Whitney Rank Sum Test ที่ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติที่ .05
2. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) สรุปประเด็นสำคัญ (Content) และนำมาจัดกลุ่มในแต่ละประเด็นสำคัญ (Classification)

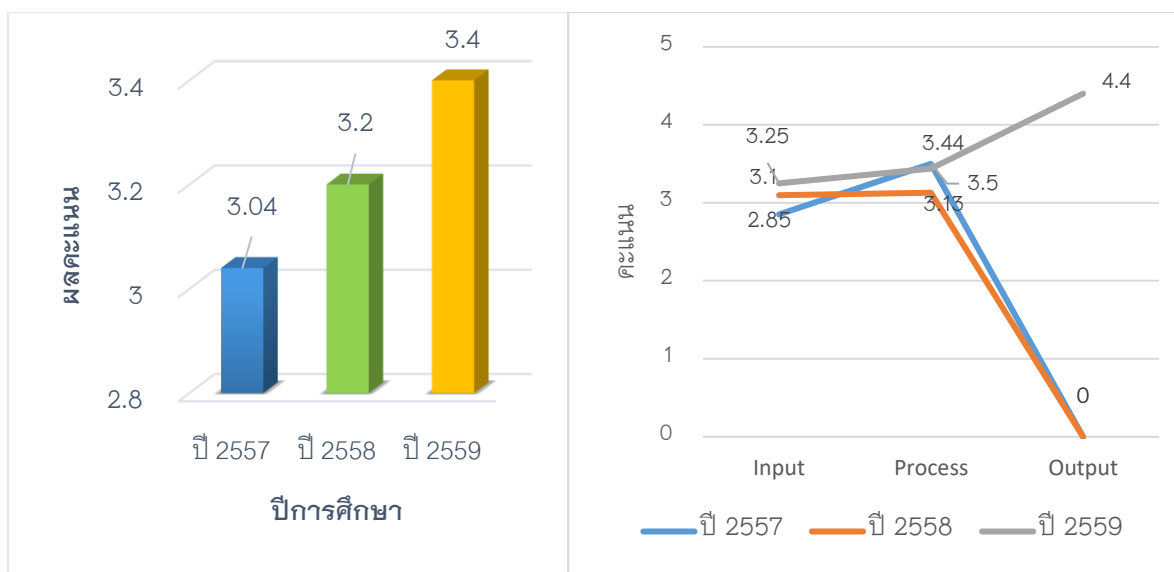
สรุปผลการวิจัย

จำแนกผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรทั้ง 6 องค์ประกอบ พบว่า มีแนวโน้มผลการดำเนินงานในภาพรวมที่ดีขึ้นระหว่างปีการศึกษา 2557 ถึง 2559 (ผลคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.04 3.20 และ 3.40 ตามลำดับ) สำหรับตัวบ่งชี้ที่ 1.1 พบว่า หลักสูตรได้มาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 และ 2558 เมื่อพิจารณาด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ พบว่า ผลคะแนนด้านปัจจัยนำเข้า (ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ที่ 3.1 3.2 3.3 4.1 4.2 4.3 และ 5.1) มีแนวโน้มที่ดีขึ้นระหว่างปีการศึกษา 2557 ถึง 2559 โดยมีคะแนนเท่ากับ 2.85 3.10 และ 3.25 ตามลำดับ ด้านกระบวนการ (ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ที่ 5.2 5.3 5.4 และ 6.1) มีแนวโน้มลดลงในปีการศึกษา 2558 และพัฒนาขึ้นในปีการศึกษา 2559 โดยมีคะแนนเท่ากับ 3.50 3.13 และ 3.44 ตามลำดับ และด้านผลลัพธ์ (ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ที่ 2.1 และ 2.2) ยังไม่สามารถบอกแนวโน้มได้ เนื่องจากมีบัณฑิตจบในหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) ในปีการศึกษา 2558 เป็นปีแรก ดึงนำเสนอในตารางที่ 1 และภาพที่ 1 และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของผลการประเมินด้วยสถิติ Mann-Whitney Rank Sum Test ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 ถึง 2559 พบความแตกต่างของผลการประเมินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ดึงนำเสนอในตารางที่ 2

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบผลตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 ถึง 2559 จำแนกตามรายองค์ประกอบและตัวบ่งชี้

องค์ประกอบ	ปี 2557 / เกณฑ์ พ.ศ. 2548	ปี 2558 / เกณฑ์ พ.ศ. 2548	ปี 2559 / เกณฑ์ พ.ศ. 2558
องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน			
1.1 การบริหารจัดการหลักสูตรตาม เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนดโดย สกอ.	ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตร 3 ข้อ	ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตร 3 ข้อ	ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตร 5 ข้อ
องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต	ไม่ได้รับการประเมิน (ยังไม่มีผู้สำเร็จ การศึกษา)	ไม่ได้รับการประเมิน (ยังไม่มีผู้สำเร็จ การศึกษา)	4.40
2.1 คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ	-	-	3.79
2.2 ร้อยละของบัณฑิตปริญญาตรีที่ได้ งานทำ หรือประกอบอาชีพอิสระ(ปริญญา ตรี) ภายใน 1 ปี	-	-	5
องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา	2.33	3.00	3.00
3.1 การรับนักศึกษา	3	3	3
3.2 การส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา	1	3	3
3.3 ผลที่เกิดกับนักศึกษา	3	2	3
องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์	3.15	3.57	3.57
4.1 การบริหารและพัฒนาอาจารย์	3	3	3
4.2 คุณภาพอาจารย์	5	4.72	4.72
4.3 ผลที่เกิดกับอาจารย์	2	3	3
องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน	3.50	3.13	3.44
5.1 สาระของรายวิชาในหลักสูตร	3	3	3
5.2 การวางระบบผู้สอนและ กระบวนการจัดการเรียนการสอน	3	3	3
5.3 การประเมินผู้เรียน	3	2	3
5.4 ผลการดำเนินงานหลักสูตรตาม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ	5	4.5	4.75
องค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการ เรียนรู้	3	3	3
รวม	3.04	3.20	3.40

ภาพที่ 1 การเปรียบเทียบผลตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 ถึง 2559

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 ถึง 2559

ปีการศึกษา	Mean Rank	Sum of Ranks	Mann-Whitney U	p-value
ผลตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร				
ปีการศึกษา 2557	11.41	127.50	59.50	.39
ปีการศึกษา 2558	11.59	125.50		
ปีการศึกษา 2558	10.73	118.00	56.50	.30
ปีการศึกษา 2559	13.65	117.50		
ปีการศึกษา 2557	9.14	122.50	50.50	.048*
ปีการศึกษา 2559	14.00	182.00		

* p < .05

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ทำให้มีผลคะแนนที่ดีอย่างต่อเนื่องและสามารถผ่านการประเมินในระดับดี จากการทบทวนเอกสาร พบว่าผู้ประเมินจากคณะกรรมการของสถาบันพระบรมราชชนก ที่เข้าตรวจประเมินคุณภาพในปีการศึกษา 2557 และ 2559 และจากสถาบันวิชาการสาธารณสุขเทคโนโลยีทางการแพทย์ ที่เข้าตรวจประเมินในปีการศึกษา 2558 ได้ให้ข้อค้นพบจาก

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องและข้อมูลผลการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา บัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตที่ปรากฏในเอกสาร เมื่อทำการวิเคราะห์เนื้อหาและจัดเป็นหมวดหมู่ ได้พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร หลักสูตรสาธาณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธาณสุขชุมชน วิทยาลัยการสาธาณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี มีดังนี้

1. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับหลักสูตร โดยมอบหมายให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ทั้ง 6 คน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละองค์ประกอบ และให้ประธานหลักสูตรเป็นผู้กำกับติดตามเป็นระยะ ทุก 6 เดือน 9 เดือน และ 12 เดือน

2. ดำเนินงานประกันคุณภาพตามวงจร PDCA

3. มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อทบทวนกระบวนการ (Management Review) ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง โดยนำข้อค้นพบและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติจากปีการศึกษาที่ผ่านมา มาเป็นปัจจัยนำเข้าในการวางแผน ปรับปรุงและการดำเนินงานเพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพในปีการศึกษาต่อไปและสรุป ติดตาม ประเมินผลเป็นระยะทุกครึ่งปีการศึกษา

4. ส่งเสริมและการพัฒนาศักยภาพอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรทั้งแบบการฝึกอบรมในงาน (On the job training) และการอบรมเชิงปฏิบัติการ ครอบคลุมในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร การบริหารหลักสูตร เทคนิคการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงฯ ตามแผนการพัฒนาอาจารย์ ทำให้มีความรู้ ทักษะในการดำเนินงานและบริหารจัดการหลักสูตร

5. บูรณาการงานประกันคุณภาพการศึกษากับงานบริหารหลักสูตรหรืองานประจำ โดยมีจุดเด่น คือการจัดทำปฏิทินและการตรวจสอบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ปีการศึกษา 2559 ทำให้ผลคะแนนเฉลี่ยมีความก้าวหน้าจาก 3.04 คะแนนในปีการศึกษา 2557 เป็น 3.40 คะแนน ในปีการศึกษา 2559

6. มีการจัดการความรู้เรื่องการพัฒนากระบวนการและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ทำให้เกิดระบบและกลไกของตัวบ่งชี้ประเภทกระบวนการ ทำให้สามารถลดขั้นตอนการทำงานและมีแนวทางในการปฏิบัติงานของหลักสูตร

จากการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร พบว่าข้อมูลจากผลการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ในปีการศึกษา 2559 ปัจจัยข้างต้นส่งผลให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีความสุขในการปฏิบัติงานและสามารถบริหารหลักสูตรได้ตามความคาดหวัง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาสามารถอภิปรายได้ว่า การที่ผลคะแนนการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร หลักสูตรสาธาณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธาณสุขชุมชน วิทยาลัยการสาธาณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 ถึง 2559 มีแนวโน้มที่ดีขึ้นโดยมีผลคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.04 3.20 และ 3.40 ตามลำดับ ซึ่งมีผลผ่านการประเมินอยู่ในระดับที่ดี แสดงถึงความก้าวหน้าของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร เนื่องมาจากหลักสูตรมีการดำเนินกิจกรรมการประกันคุณภาพอย่างเป็นระบบตามปฏิทินและการตรวจสอบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติร่วมกัน การตรวจสอบและร่วมกันปรับปรุงแก้ไขข้อขัดข้องหรือการดำเนินงานที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายจากการทบทวนกระบวนการ (Management review) ในระดับหลักสูตรทุกภาคการศึกษาส่งผลให้สามารถดำเนินการจัดการศึกษาได้

อย่างมีมาตรฐาน (IQA) อย่างไรก็ตามการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรที่ผ่านมา นั้นสะท้อนให้เห็นว่า การที่หลักสูตรจะเข้มแข็งได้นั้นควรมีการบูรณาการการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษากับงานบริหารหลักสูตรหรืองานประจำ เพื่อเสริมจุดแข็งต่อระบบและกลไกให้ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่ 1) ระบบงานตามแผนเชิงระบบและมีการควบคุมคุณภาพ ใช้วงจรคุณภาพ และประเมินผลทุกระยะ 2) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของอาจารย์และบุคลากรในระดับหลักสูตรให้มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นประโยชน์และความสำคัญของการตรวจวัดคุณภาพในระดับหลักสูตร โดยผ่านการเรียนรู้การประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร ในทุกองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ให้ถือเป็นความรับผิดชอบของทุกคนในหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเบญจวรรณ วงศ์ปราชญ์ (2560) และ Deming (1993) ที่พบว่าการดำเนินงานเพื่อให้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นไปตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพควรบูรณาการให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการศึกษาและทำให้เป็นงานประจำ โดยใช้หลักการบริหารงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA) นอกจากนี้ พบว่าการจัดการความรู้เรื่องการพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรเป็นขั้นตอนการขับเคลื่อนทำให้เกิดระบบและกลไกของตัวบ่งชี้ประเภทกระบวนการทำให้สามารถลดขั้นตอนการทำงานและมีแนวทางที่ชัดเจนมากขึ้นในการปฏิบัติงานของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จงกล จันทรเรืองและคณะ (2556) ที่ได้ระบุว่า การจัดการความรู้จะส่งผลให้เกิดกระบวนการพัฒนาการทำงานอย่างสร้างสรรค์แบบต่อเนื่องไม่รู้จบ

เมื่อพิจารณาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรตามทฤษฎีเชิงระบบ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลลัพธ์ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 ถึง 2559 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี (คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 คะแนน) ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของปาริฉัตร จันทรนวล และธีระวัฒน์ จันทิก (2558) ที่ศึกษาการคาดการณ์ระดับความสำเร็จในการบริหารงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่าปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลลัพธ์สามารถร่วมกันอธิบายความสัมพันธ์กับตัวแปรปัจจัยด้านเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร จำนวน 6 องค์ประกอบ และมีอิทธิพลทางบวกต่อตัวแปรความสำเร็จของการดำเนินการตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา , 2557; สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา, 2560) ผลการศึกษา พบว่าหลักสูตรได้มาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 และ 2558 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 ถึง 2559 เนื่องจากมีจำนวนและคุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2548 และ 2558 โดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 6 คน มีคุณวุฒิระดับปริญญาโทในสาขาตรงกับสาขาวิชาที่เปิดสอน มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน (ร้อยละ 40.00) ปริญญาโท จำนวน 4 คน (ร้อยละ60.00) ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวน 2 คน (ร้อยละ 40.00) ทุกคนมีผลงานวิชาการอย่างน้อย 1 รายการในรอบ 5 ปี อยู่ระหว่าง 1 คน ต่อ 1 ถึง 8 เรื่อง และมีประสบการณ์ในด้านการปฏิบัติการ และมีการปรับปรุงหลักสูตรตามรอบระยะเวลาที่กำหนด ส่งผลให้องค์ประกอบที่ 1 เป็นไปตามมาตรฐานเทียบเคียงกับมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา แสดงให้เห็นว่าหากมีระบบบริหารงานด้านการประกันคุณภาพ ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลลัพธ์ รวมทั้งด้านเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรจำนวน 6 องค์ประกอบที่ดี ย่อมส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการบริหารหลักสูตร และบริหารงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ดังผลการประเมินหลักสูตรสาธาณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธาณสุขชุมชน วิทยาลัยการสาธาณสุขสิรินธร จังหวัด

สุพรรณบุรี ในปีการศึกษา 2558 และ 2559 ที่มีผลการประเมินในทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับดี ยกเว้นองค์ประกอบที่ 2 บัณฑิตที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก (คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.01) เนื่องจากปัจจัยนำเข้าด้านอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีคุณภาพทั้งด้านคุณวุฒิ ตำแหน่งทางวิชาการและผลงานทางวิชาการ มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและส่งเสริมพัฒนาศักยภาพด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งปัจจัยด้านกระบวนการมีระดับคุณภาพอยู่ในระดับดี เนื่องจากการดำเนินงานด้านหลักสูตร สารของรายวิชาในหลักสูตร การเรียนการสอนและการประเมินผู้เรียน รวมถึงสนับสนุนการเรียนรู้มีคุณภาพ มีการประเมินกระบวนการตามระบบจนทำให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินการ จึงส่งผลให้ปัจจัยด้านผลลัพธ์ คือ คุณภาพของบัณฑิต มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 คะแนน ในปีการศึกษา 2559

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สามารถนำจุดเด่นที่ส่งผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร หลักสูตร มาตรฐานหลักสูตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ทำให้มีผลคะแนนเฉลี่ยที่ดีอย่างต่อเนื่องและสามารถผ่านการประเมินในระดับดี คือ การจัดทำปฏิทินและการตรวจสอบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และการจัดการความรู้เรื่องการพัฒนากระบวนการและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร เป็นกลไกการขับเคลื่อนทำให้เกิดกระบวนการพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง
2. สามารถนำผลการศึกษาที่ค้นพบ โดยเฉพาะปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ไปจัดทำแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice) ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรประเภทกระบวนการ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ควรมีการถอดบทเรียนเพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการบริหารหลักสูตร และการบริหารงานด้านประกันคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ปีการศึกษา 2557. (2557). รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2555) ประจำปีการศึกษา 2557. นนทบุรี: สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.
- คณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ปีการศึกษา 2558. (2558). รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2555) ประจำปีการศึกษา 2558. สถาบันวิชาการสาธารณสุขเทคโนโลยีทางการแพทย์: สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.

- คณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ปีการศึกษา 2559. (2559). รายงานผลการประเมิน
คุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) ประจำปีการศึกษา 2559. นนทบุรี: สถาบันพระบรมราชชนก
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.
- จंगกล จันทรืเร่อง, ธนินทร ระเปียบโพธิ์, และเอกลักษณ์ ฉิมจารย. (2556). การบูรณาการงานประกันคุณภาพ
การศึกษากับการจัดการเรียนการสอน การบริการวิชาการแก่งสังคมและงานวิจัย. *วารสาร มทร อีสาน*,
6(1), 94–103.
- เบญจวรรณ วงศ์ปราชญ์. (2560). ระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก.
วารสารพยาบาลทหารบก, 18(3), 16–25.
- ปาริฉัตร จันทรืนวนล และธีระวัฒน์ จันทีก. (2558). การคาดการณ์ระดับความสำเร็จในการบริหารงานด้านการประกัน
คุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. *วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 2(2), 164–181.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557 (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560).
เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 และเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง. กรุงเทพฯ:
วงศ์สว่างพับลิชชิ่ง แอนด์ พรินติ้ง.
- Deming, W.E. The Deming Cycle. (1993). *The New Economics for Industry, Government, Education*. Cambridge
MA: MIT Press.